

AOPK ČR

Regionální pracoviště SCHKO Žďárské vrchy
Brněnská 39
591 01 Žďár nad Sázavou
tel.: +420 951 424 922
e-mail: zdarvrch@nature.cz
www.nature.cz

Dle rozdělovníku

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: 04610/ZV/20
p. č. ve spisu SR/0083/ZV/2020 - 4

VYŘIZUJE: Aneta Dvořáková

DATUM: 29. 1. 2021

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „Agentura“) jako orgán ochrany přírody příslušný podle ustanovení § 75 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 78 odst. 1 a odst. 3 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“), na základě žádosti podané dne 3. 12. 2020 společností Lesy České republiky, s. p., se sídlem Přemyslova 1106/19, Nový Hradec Králové, 500 08 Hradec Králové, IČO: 42196451 (dále jen „žadatel“), a provedeního správního řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen „správní řád“), vydává toto

ROZHODNUTÍ

I.

Podle ustanovení § 43 odst. 1 zákona se žadateli

povoluje výjimka

z ustanovení **§ 26 odst. 3 písm. a) zákona**, konkrétně ze zákazu hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie ve II. zóně odstupňované ochrany přírody CHKO Žďárské vrchy, za účelem asanace lýkožroutem smrkovým, lýkožroutem menším, lýkožroutem severským a lýkožroutem lesklým (dále souhrnně jen „kůrovec“) napadených či ohrožených anebo živelnou kalamitou postižených lesních porostů na území II. zón odstupňované ochrany přírody CHKO Žďárské vrchy, mimo maloplošná zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma, za následujících podmínek:

- při zpracování kůrovcem napadené dřevní hmoty nebo hmoty atraktivní pro rozvoj hmyzích škůdců nebudou káceny žádné listnaté stromy a jedle bělokorá, a to ani z důvodu usnadnění budoucí umělé obnovy,
- na území, kde probíhala asanace, bude ponecháno dřevo k přirozenému rozpadu, přednostně stojící listnaté stromy a jedle, dále sterilní stojící smrkové souše, neodvětvené zlomy a pahýly, dřevo asanované loupáním v následujícím množství:
 - **porosty starší 60 let:**
 - při vzniku holiny nad 1 ha bude na ploše ponecháno minimálně 30 m³.ha⁻¹ dřevní hmoty k přirozenému rozpadu,
 - při vzniku holiny nad 10 ha bude na ploše ponecháno minimálně 30 m³.ha⁻¹ dřevní hmoty k přirozenému rozpadu a zároveň bude na 5% plochy ponecháno 100 m³.ha⁻¹ dřevní hmoty k přirozenému rozpadu,

- **porosty mladší 60 let:**

- při nahodilé těžbě na souvislé ploše větší než 1 ha bude na 5 % plochy ponechána veškerá dřevní hmota k přirozenému rozpadu.

Tato výjimka je platná do 31. 12. 2021.

Pro účely tohoto rozhodnutí se pojmem "dřevní hmota k přirozenému rozpadu" rozumí nepokácené stojící souše, zlomy, pahýly, nevyklizené pokácené stromy, v kůře i odkorněné, ale i živé stromy listnáčů, borovice lesní či jedle bělokoré ponechané do rozpadu.

Pojmem holina se rozumí souvislá plocha, na které v důsledku těžby lesního porostu kleslo zakmenění pod 3 desetiny plného zakmenění.

II.

Podle ustanovení § 43 odst. 1 zákona se žadatel

povoluje výjimka

z ustanovení § 26 odst. 3, písm. a) zákona, konkrétně ze zákazu používat biocidy na území II. zóny odstupňované ochrany přírody CHKO Žďárské vrchy, za účelem asanace kůrovci napadených či ohrožených anebo živelnou kalamitou postižených lesních porostů na území II. zón odstupňované ochrany přírody CHKO Žďárské vrchy, mimo maloplošná zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma, za následujících podmínek:

- biocidy nebudou aplikovány ve vzdálenosti menší než 30 m od vodních toků a ploch,
- biocidy nebudou aplikovány na území evropsky významných lokalit,
- biocidy nebudou aplikovány na území s výskytem vymezených přirozených biotopů; tato území jsou zřejmá z mapy v příloze č. 2 tohoto rozhodnutí.

Tato výjimka je platná do 31. 12. 2021.

Dotčené území je vymezeno v příloze č. 2 tohoto rozhodnutí, která je jeho nedílnou součástí. Mapová příloha nezohledňuje podmínku, že biocidy nebudou aplikovány ve vzdálenosti menší než 30 m od vodních toků a ploch.

*Mapa je dostupná rovněž na webových stránkách Agentury zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/statni-sprava/biocidy2020 ve formátu *.shp a *.pdf.*

III.

Agentura dle § 85 odst. 2 písm. b) správního řádu

vylučuje

odkladný účinek odvolání účastníků tohoto řízení, a to s ohledem na to, že žadateli hrozí vážná újma.

Odůvodnění:

Žadatel požádal dne 3. 12. 2020 Agenturu o povolení výjimky ze zákazů obsažených v ustanovení § 26 odst. odst. 3, písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), za účelem asanace kůrovci napadených či ohrožených anebo živelnou kalamitou postižených lesních porostů na území II. zón odstupňované ochrany přírody CHKO Žďárské vrchy, mimo maloplošná zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma.

Dnem podání žádosti bylo ve věci zahájeno správní řízení o povolení výjimky podle ustanovení § 43 odst. 1 zákona. Agentura oznámila zahájení správního řízení všem účastníkům a byla jim poskytnuta možnost seznámit se s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Tito se v poskytnuté lhůtě písemně ani ústně nevyjádřili.

Agentura vycházela při rozhodování z těchto podkladů:

- výnos Ministerstva kultury ČSR ze dne 25. 5. 1970 č. j. 8908/70 - II/2 o zřízení chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy (dále jen „výnos“),
- zonace CHKO Žďárské vrchy schválená Ministerstvem životního prostředí ČR dne 13. 9. 1996 pod č. j. OOP/5081/96,
- Plán péče o CHKO Žďárské vrchy ve smyslu § 27, odst. 2 zákona, schválený protokolem MŽP č. j. 43043/ENV/11, ze dne 24. 6. 2011 (dále jen „plán péče o CHKO“),
- vlastní znalosti lokality a situace na místě.

Podle ust. § 43 odst. 1 zákona lze výjimku ze zákonného zákazu ve zvláště chráněném území povolit, pokud jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, nebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území.

Dle výnosu je posláním CHKO Žďárské vrchy ochrana krajiny, jejího vzhledu a typických znaků; k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření včetně vodních toků a ploch, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu, její vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, sídlištní struktura oblastí, urbanistická skladba sídlišť, místní zástavba lidového rázu i monumentální nebo dominantní díla.

Podstatnou část lesních porostů CHKO Žďárské vrchy tvoří smrkové monokultury, založené povětšinou ve 30. letech 20. století. Hlavním úkolem ochrany přírody, ale i lesního hospodaření na těchto plochách je zajistit druhovou a prostorovou diferenciaci porostů tak, aby byla zajištěna jejich diverzita, stabilita a plnění veškerých funkcí lesa. Již několik desetiletí probíhají přestavby smrkových monokultur prostřednictvím představených obnovních prvků přirozené druhové skladby (zejména jedle a buku). Dlouhodobým zájmem ochrany přírody je podpora maloplošného a podrobného hospodaření.

I.

Lesy tvoří téměř 50 % plochy CHKO. Odumírající stromy a rozpadající se dřevo, takzvané mrtvé dřevo, je přirozenou součástí lesních ekosystémů. Má zásadní význam pro biodiverzitu v lesích jakožto biotop mnoha druhů organismů, jeho přítomnost má navíc příznivý vliv na koloběh živin, vodní bilanci a ochranu půdy před erozí. Ponechávání mrtvého dřeva na obnovovaných plochách má vedle výše uvedeného zajistit také plošnou diferenciaci porostů a variabilitu obnovních postupů.

Při stanovování objemu mrtvého dřeva se přihlíželo zejména k míře narušení ekosystémů těžbou (větší holiny znamenají vyšší míru narušení ekosystémů, vyšší potřebu stabilizujících prvků) a dlouhodobým zájmům ochrany přírody (omezení velkoplošných holin, podpora maloplošných a podrobných způsobů hospodaření).

Stanovený objem se vztahuje k holinám nad zákonnou velikost, tedy ke kalamitním plochám. V tomto případě, s přihlédnutím k dlouhodobému záměru přestaveb smrkových monokultur, k nimž je nezbytným předpokladem i umělá obnova, byl objem stanoven na 30 m³.ha⁻¹. V podmínkách CHKO Žďárské vrchy to představuje přibližně 5 – 10 % zásoby porostů. U holin nad 10 ha bude navíc ponecháno 100 m³.ha⁻¹ na 5 % plochy. Toto opatření má vést k ponechání části velkoplošných holin přirozené obnově, čímž podpoří výše zmíněnou diferenciaci porostů. V mladších porostech s nižší zásobou se přistoupilo ke stanovení plochy z důvodu velmi

proměnlivé zásoby.

Výjimka bude povolena i na území všech evropsky významných lokalit. Na území ve správě žadatele se vyskytují tyto evropsky významné lokality (dále též „EVL“): EVL Údolí Chrudimky, EVL Niva Fryšávky, EVL Vetelské rybníky, EVL Chotáry, EVL Staviště, EVL Louky u Černého lesa.

Předmětem ochrany těchto EVL nejsou lesní biotopy či druhy na lesní biotopy vázané. Při dodržení podmínek uvedených ve výrokové části tohoto rozhodnutí nebude záměr ve smyslu ustanovení § 45g zákona působit závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně jsou výše uvedené EVL určeny, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena.

Agentura věc vyhodnotila tak, že při dodržení podmínek uvedených ve výroku tohoto rozhodnutí není využití intenzivních technologií za účelem asanace kůrovci napadených či ohrožených anebo živelnou kalamitou postižených lesních porostů v rozporu se zájmy ochrany přírody, povolovaná **činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území**. Jsou tak splněny základní předpoklady pro povolení výjimky ze zákonného zákazu. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Tato výjimka se vydává za účelem prevence šíření kůrovce v CHKO Žďárské vrchy a povoluje zpracování tzv. aktivní kůrovcové hmoty, které je nutné k omezení dalšího šíření kůrovců. Zpracování neaktivních kůrovcových souší dle názoru Agentury není možné pokládat za prevenci dalšího šíření kůrovce, proto se na jejich zpracování toto rozhodnutí nevztahuje. Zpracovávání sterilních kůrovcových souší na ploše větší než 1 ha je v I. a II. zóně CHKO nutné považovat za intenzivní technologii, která může způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů a jde tedy o činnost zakázanou dle § 26, odst. 3 písm. a) zákona. Takovéto zásahy je možné realizovat pouze za předpokladu, že bude udělena výjimka z uvedeného zákonného ustanovení.

Pokud by tedy došlo k situaci, že i přes povolenou asanaci aktivních kůrovcových porostů odumřou porosty na rozsáhlých plochách (větších než 1 ha) a z pohledu šíření kůrovce půjde již o sterilní souše, bude třeba podat v konkrétním případě na jejich zpracování žádost o výjimku ze zákazu stanoveného v § 26 odst. 3 písm. a) zákona.

Nad rámec shora uvedeného Agentura upozorňuje, že výjimky povolené tímto rozhodnutím **nenahrazují jiná povolení či jiné správní akty, které mohou být potřebné k provádění činností specifikovaných ve výročí tohoto rozhodnutí**. Pokud by žadatel zamýšlel provádět ve výročí specifikované činnosti způsobem nebo v místech, kde by výkon těchto činností vyžadoval zvláštní povolení či výjimku dle zákona či jiných právních předpisů, je k realizaci zamýšlené činnosti třeba získat rovněž příslušné výjimky, povolení či jiné správní akty (např. druhová výjimka dle § 56 odst. 1 a 2 zákona apod.).

II.

Očekávaný nástup kůrovcové kalamity v CHKO Žďárské vrchy s sebou ponese rovněž riziko plošného rozpadu stávajících smrkových porostů. Zájemem ochrany přírody je v tomto případě co nejvíce zpomalit postup škůdců, aby se minimalizovaly obnovní plochy, zachovalo se v co nejvyšší míře podrostní nebo násečné hospodaření směřující k prostorové diferenciaci porostů a nevznikaly velké plochy stejnověkých kultur. Základním prostředkem v boji proti tzv. kůrovcové kalamitě je důsledná asanace kůrovci napadené a kůrovcově aktivní hmoty (mj. ze živelných kalamit).

Základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí jsou nástrojem ochrany přírody k zachování a zlepšování stavu předmětů ochrany zvláště chráněných území, což zahrnuje i obecné zachování či zlepšení stavu biodiverzity. Proto bude aplikace pesticidů omezena na lokality mimo výskyt přirozených biotopů ve smyslu Katalogu biotopů ČR, u kterých se předpokládá vyšší potenciál hostit široké spektrum organismů. Vznikne tak mozaika ošetřených a neošetřených ploch a zajistí se tak přežití populací druhů, které jsou na předmětné lokality vázané. Biocidy dále nebudou aplikovány v blízkosti vodních toků, ploch a zamokřených lokalit, aby nedošlo ke kontaminaci citlivých vodních ekosystémů.

Přesné vyznačení území, na které se výrok č. II tohoto rozhodnutí bude aplikovat, je vyznačeno v mapové příloze č. 2, která tvoří jeho nedílnou součást. Mapa ovšem nezohledňuje podmínku, že biocidy nebudou aplikovány ve vzdálenosti menší než 30 m od vodních toků a ploch.

Agentura dále zvážila závažnost kůrovcové situace a existenci rizika významného narušení lesního prostředí v důsledku plošného úhynu smrkových porostů. Povolovanou činností nejsou dotčena maloplošná zvláště chráněná území ani lokality první zóny odstupňované ochrany přírody. Toto rozhodnutí se nevztahuje na situace, kdy již není vzhledem ke gradaci populace kůrovce a stavu okolních porostů účelné chemii aplikovat, tedy v případech, kdy použití biocidu nemá reálný efekt na šíření škůdce.

Agentura věc vyhodnotila tak, že při dodržení podmínek uvedených ve výroku tohoto rozhodnutí aplikace biocidů ve II. zóně CHKO v lokalitách mimo MZCHÚ a jejich ochranná pásma, evropsky významné lokality, a území, na nichž se nacházejí vymezené přírodní biotopy (viz příloha č. 2 tohoto rozhodnutí) za účelem asanace kůrovci napadených či ohrožených anebo živelnou kalamitou postižených lesních porostů **významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany**. Jsou tak splněny základní předpoklady pro povolení výjimky ze zákonného zákazu. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Nad rámec shora uvedeného Agentura upozorňuje, že výjimky povolené tímto rozhodnutím **nenahrazují jiná povolení či jiné správní akty, které mohou být potřebné k provádění činností specifikovaných ve výrocih tohoto rozhodnutí**. Pokud by žadatel zamýšlel provádět ve výrocih specifikované činnosti způsobem nebo v místech, kde by výkon těchto činností vyžadoval zvláštní povolení či výjimku dle zákona či jiných právních předpisů, je k realizaci zamýšlené činnosti třeba získat rovněž příslušné výjimky, povolení či jiné správní akty (např. druhová výjimka dle § 56 odst. 1 a 2 zákona apod.).

III.

Podle ustanovení § 85 odst. 1 b) správního řádu může správní orgán vyloučit odkladný účinek odvolání, hrozí-li vážná újma některému z účastníků. Vzhledem k vývoji kůrovcové kalamity v minulých letech se dá očekávat rychlá gradace populace již v jarních měsících spojená s potřebou operativně reagovat prostřednictvím těžebních zásahů. Výjimky povolené tímto rozhodnutím jsou dle názoru Agentury zásadní k umožnění zpracovávání očekávaných nahodilých těžeb velkého rozsahu. V případě neumožnění využití intenzivních technologií a chemické asanace kůrovcové hmoty hrozí žadateli nekontrolovatelné šíření kůrovcové kalamity a tím i rychlý a rozsáhlý nárůst škod. **Proto byl vyloučen odkladný účinek odvolání.**

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí se lze podle § 81 odst. 1 správního řádu do patnácti dnů ode dne jeho doručení odvolat k Ministerstvu životního prostředí, a to podáním učiněným u Agentury, regionálního pracoviště Správa CHKO Žďárské vrchy, Brněnská 39, 591 01 Žďár nad Sázavou. V případě, že písemnost bude uložena u provozovatele poštovních služeb, lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne převzetí rozhodnutí, nejpozději však od desátého dne ode dne jejího uložení. Podané odvolání nemá, s ohledem na výrok III., odkladný účinek. Proti výroku o vyloučení odkladného účinku rozhodnutí se dle § 85 odst. 4 nelze odvolat.

Přílohy:

Příloha č. 1: seznam dotčených obcí

Příloha č. 2: mapa dotčeného území – používání biocidů

(podepsáno elektronicky)

Ing. Václav Hlaváč, v. r.
ředitel Správy CHKO

Rozdělovník:

Lesy České republiky, s. p., Přemyslova 1106/19, Nový Hradec Králové, 500 08 Hradec Králové;
IDDS: e8jcfsn

Účastníci ve smyslu § 71 odst. 3 zákona (obce):

viz příloha č. 1